

AU113_LR_eelhindang_LR_Nätsi-Võlla_LA

Pärnu maakonnas, Pärnu linnas, Pärakülas, Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) kvartali AU113 kinnistu eraldistel 17, 18 ja 28 lageraie (edaspidi LR) keskkonnamõju hindamise algamata jätmise.

1. OTSUSTUS

RMK 13.06.2024 esitatud metsateatistest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Pärnu maakonnas, Pärnu linnas, Pärakülas, Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) kvartali AU113 kinnistu eraldistel 17, 18 ja 28 (katastritunnus 82601:001:0171) LR (4,9 ha) keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2. Kavandatud raie registreerimisel arvestada järgmiste keskkonnameetmetega:

1.2.1. Looduskaitseseaduse § 55 lg 6 alusel on kaitsealuse loomaliigi isendi tahtlik häirimine paljunemise ja poegade kasvatamise ajal keelatud.

1.2.1.1. Eraldisel 28 on raietööd lubatud ajavahemikul 01.08 kuni 14.02.

1.2.1.2. Eraldistel 17 ja 18 raietööd lubatud ajavahemikul 01.08 kuni 14.03.

1.2.1.3. Eraldisel 28 on keelatud raidmete jätmine ja kokkuveede tekitamine kaitsealuse taime kasvukohta. Lubatud vaid looduslik metsauuendus.

1.2.1.4. Eraldisel 17 Tõrvanõmme peakraavi veekaitsevööndis täita järgnevaid tingimusi:

1.2.1.4.1. Veekaitsevööndis on keelatud:

1. Uuendusraie, v.a. aegjärgne raie, ning alusmetsa ja põõsarinde eemaldamine;

2. Raidmete jätmine veekaitsevööndisse ja veekogusse;

3..Mootorsõidukitega kallaste kahjustamine, veekogust läbisõitmine ja rööbaste tekitamine.

Kinnitatud uuendusraie metsateatisega on veekaitsevööndis lubatud uuendusraiest erinevad (v.a. aegjärgne raie) õigusaktidega kooskõlas olevad raieviisid.

Soovitus: Veekaitsevööndis raiuda ennekoike neid surnud ja vigastatud puid, mis võivad vette kukkudes veekogu veevoolu takistada;

1.3. Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnaamet teavitab KMH algamata jätmise otsusest 14 päeva jooksul Ametlikes Teadaannetes.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1 RMK (registrikood 70004459) volitatud esindaja Aive Leinpuu (isikukood 47109152710) esitas 13.06.2024 Keskkonnaametile metsateatised nr 50001027670, 50001027671 ja 50001027673 Pärnu maakonnas, Pärnu linnas, Pärakülas, Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) kvartali AU113 kinnistu eraldistel 17, 18 ja 28 (katastritunnus 82601:001:0171) LR tegemiseks. LR on kavandatud kokku 4,9 ha suurusel alal, kavandatud raiemaht 1122 tm. Kavandatud tööde ala mõjualas (lähemal kui 30 meetrit) Asub Natura 2000 võrgustikku kuuluv Nätsi-Võlla linnuala, Tõhela-Ermistu loodusala, Tõhela-Ermistu looduskaitseala, Seliste sihtkaitsevöönd, Eraldised 17, 18 ja 28 (osaliselt) suvad III kaisekateegooria liigi - *Buteo buteo* (hiireviu) – elupaigas..Eraldis 28 asub lisaks veel I kaitsekateegooria liigi - *Haliaeetus albicilla* (merikotkas) – elupaigas ja III kaitsekateegooria liigi - *Epipactis helleborine* (laialehine neiuvaip) – leiukohas. Eraldised 17 ja 18 piirnevad Natura metsaelupaigaga tüüp 9010* (vanad loodusemetsad). Natura 2000 alade kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“.

2.2. Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algamise või algamata jätmise üle (KeHJSi § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJSi § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse KMH algamise või algamata jätmise otsusele (KeHJSi § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJSi § 11 lõikes 2 sätestatud tähtajast (otsus on tehtud 15 tööpäeva jooksul arvates KeHJSi § 6¹ lõikes 1 nimetatud teabe saamisest).

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJSi § 6¹ lõige 3). Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

LR kvartali AU113 eraldistel 17, 18 ja 28 on kavandatud kokku 4,9 ha suurusel alal, kavandatud raiemaht 1122 tm. LR eesmärgiks on metsa uuendamine, uue metsapõlve rajamine.

LR teostamisega luuakse tingimused uue metsapõlve tekkeks. Raiutud puitu on võimalik kasutada. Kokkuveoteede asukohta ei ole määratud, materjali kokkuvedu toimub mööda raieala.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Kvartal AU113 kinnistu asub Pärnu maakonnas, Pärnu linnas, Pärakülas. Kavandatud raied paiknevad osaliselt 07.03.2008 kehtestatud Tõstamaa valla üldplaneeringuga määratud rohevõrgustiku alal. Planeeringuga ei ole täpsustatud rohevõrgustiku eesmärki ning seatud täiendavaid piiranguid, seetõttu lähtub Keskkonnaamet oma hinnangu andmisel eeldusest, et rohevõrgustiku eesmärk on tagada olemasoleva maakasutusviisi säilimine.

Keskkonnaamet on teinud viimase 5 aasta jooksul väljastatud metsateatiste osas analüüsi Tõstamaa üldplaneeringuga kavandatud rohevõrgustiku aladel. Rohevõrgustiku pindala on 16 660 hektarit ja viimase 5 aasta jooksul on väljastatud lubava otsusega metsateatiseid 3879 hektarile. Sellest kavandatud lageraieid on keskmiselt aastas olnud 2,3 % rohevõrgustiku pindalast. Metsateatiseid kajastavad kavandatud raiete infot, kuid ei anna ülevaadet tegelikult teostatud raietest. Keskkonnaameti varasema praktika baasil jääb realiseerimata ca 25% kinnitatud metsateatistest.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud LR käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja¹ §-s 19 sätestatuga ja veeseadusega.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietööl on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

¹ Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Kvartali AU113 sihtotstarve on 100 % maatulundusmaa, maaüksus asub hajaasustuspiirkonnas. Kavandatud raiete mõjualas (lähemal kui 30 m) ei ole raieid registreeritud. Raiega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raialal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Raieala eraldisel 17 kasvab raieküps naadi kasvukohatüübi hall-lepik, eraldistel 18 ja 28 raieküps angervaksa kaasik.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raietest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raied läbi viiakse. LR langiga piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta ala vastupanuvõimet. Raiet kavandatakse metsamaastikus, alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Kultuuriväärtusi raialal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatavate raiete keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raie mõju keskkonnaelementidele:

Vesi- raialal ei asu veekogusid, seega veekogusid ei mõjutata. Raie on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele, seega langi ulatuses mõju veerežiimile ei ole oluline. Veega seotud Natura kaitse-eesmärke ja muid alal esinevaid veega seotud kaitsealuseid loodusobjekte raietööd ei kahjusta.

Välisõhk ja kliima- kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksik raie eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus- Raied on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele, seega ei mõjuta mõjualas olevaid kaitstavaid alasid.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele- Raialal ei ole neid elemente ja kavandatud raie neid ei mõjuta. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raiete teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raided on ühekordne lühiajalise mõjuga tegevus, kestusega umbes üks kuu. Raiete teostamise järgselt mõjud pöörduvad – LR langi uuenemine tagatakse metsaseaduse §-s 24 sätestatud korras. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Kavandatud raiala mõjualas (lähemal kui 30 m) asub Nätsi-Võlla linnuala ja Tõhela-Ermistu loodusala. Alade kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Nätsi-Võlla linnuala ja Tõhela-Ermistu loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi² järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande³ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Kavandatava LR tulemusel tekib lage ala seemne- ja säilikpuudega.

²Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätted (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

³ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

Kavandatud raieala eraldis 28 asub EELIS-e andmetel Nätsi-Võlla linnuala kaitse-eesmärgiks oleva liigi - Merikotkas (*Haliaeetus albicilla*) - elupaigas. Raieala eraldis 18 piirneb merikotka elupaigaga. Raieala eraldistega 17 ja 18 piirneb Tõhela-Ermistu looduskaitseala kaitse-eesmärgiks olev metsaelupaik 9010* (vanad loodusmetsad).

Puistute raiumine kavandatud raie alal ei mõjuta elupaikasid negatiivselt kaugemal kui 30m⁴.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud keskkonnaministri määrusega „Metsa majandamise eeskiri“.

Kuna kavandatud raieala mõjualas ja raiealal ei asu lisaks eelpool käsitletule muid Nätsi-Võlla linnuala ja Tõhela-Ermistu loodusala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaiku ega liikide elupaiku, siis kavandatud raietegevus muid Nätsi-Võlla linnuala ja Tõhela-Ermistu loodusala kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatavad raided ei mõjuta ebasoodsalt eelpoolnimetatud alade kaitse-eesmärke ega terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Raided on kavandatud Tõhela-Ermistu looduskaitsealaga piirneval alal. Mõju looduskaitseala kaitse eesmärkidele, mis kattuvad Nätsi-Võlla linnuala ja Tõhela-Ermistu loodusala kaitse eesmärkidega, on käsitletud p 3.3.1.2.

Raieala mõjualas on I kaitsekategooria liigi - *Ciconia nigra* (must-toonekurg) - elupaik (KLO9129756) pindalaga 74,99 ha.

Raieala mõjualas on III kaitsekategooria liigi - *Buteo buteo* (hiireviu) – elupaik (KLO9107836) pindalaga 19,03 ha.

Merikotkas on Tõhela-Ermistu looduskaitseala kaitse-eesmärgiks.

Kaitsealustel liikidel on piisavalt suur sobilik elupaik ja raie piirneval alal ei mõjuta liikide toitumist ja pesitsust.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raie on kooskõlas üldplaneeringuga, looduskaitse-, vee- ja metsaseadusega, ja eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raie puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Suuremate pinnasekahjustusteta on võimalik raietöid (sh puidu kokkuvedu) teha külmunud või kuivalt pinnaselt.

Eraldisel 28 on raietööd lubatud ajavahemikul 01.08 kuni 14.02.

Eraldistel 17 ja 18 raietööd lubatud ajavahemikul 01.08 kuni 14.03.

Eraldisel 28 on keelatud raidmete jätmine ja kokkuveede tekitamine kaitsealuse taime kasvukohta. Lubatud vaid looduslik metsauuendus.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

⁴ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine“

3.4. Eelhinnangu järeldus

Kavandatud LR-il pole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud, rakendades projekti osana Looduskaitseseaduse § 55 lg-st 6 tulenevaid tööde tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Nätsi-Võlla linnuala ja Tõhela-Ermistu loodusala kaitse-eesmärkidele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariiolukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariiolukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Eelhindamise otsus on koos metsateatise otsusega metsaregistris ja Ametlikes Teadaannetes.

Eelhinnangu koostaja:

Andres Hendrikson

metsahoiu vanemspetsialist

metsaosakond